

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL NUTEISTŪJŲ KOLEKTYVO TARYBOS PIRMININKO

X SKUNDO NR. 5D-2025/2.1-1195

PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS ALYTAUS KALĖJIMĄ

2026 m.

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Seimo kontrolierė 2025 m. rugsėjo 23 d. gavo Lietuvos kalėjimų tarnybos Alytaus kalėjimo (toliau – Alytaus kalėjimas) Nuteistųjų kolektyvo tarybos (toliau – NKT) pirmininko X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), nesudarant sąlygų NKT vykdyti teisės aktuose nustatytą veiklą (toliau – Skundas). 2025 m. gruodžio 11 d. buvo gautas Skundą papildantis raštas.

2. Pareiškėjas Skunde nurodo, kad Alytaus kalėjimo pareigūnai nepagrįstai draudžia NKT nariams susitikti ir bendrauti su kitais nuteistaisiais, neaprūpina jų spausdintuvu, duomenų saugojimo laikmenomis ir nešiojamuoju kompiuteriu, kurie yra būtini, nes NKT susirinkimo vietoje esantis kompiuteris tinkamai neveikia (t. y. ne visada pavyksta per riboto interneto prieigą prisijungti prie leidžiamų naudotis internetinių svetainių, o prisijungus jomis naudotis negalima, iš šių svetainių negalima atsisiųsti ir (arba) nusikopijuoti informacijos, taip pat negalima į jį įkelti dokumentų ir (ar) informacijos), be to, NKT nariams nesuteikia jų funkcijoms atlikti reikalingos informacijos.

Seimo kontrolierė 2025 m. gruodžio 11 d. gavo Skundą papildantį raštą. Jame nurodyta, kad Alytaus kalėjimo administracija be įspėjimo NKT nariams uždraudė rinktis įprastoje NKT susitikimų vietoje (šeštame moduliname namelyje), neleido iš jos pasiimti dokumentų, susijusių su NKT veikla (bausmių vykdymą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimų projektų, skundų ir prašymų pavyzdžių, ribotos interneto prieigos svetainių sąrašo ir kt.), apribojo NKT narių galimybes susirinkti (nuo vieno karto per savaitę iki vieno karto per mėnesį), 2025 m. lapkričio 24 d. ir gruodžio 1 d. nesudarė galimybės naujose NKT susitikimų patalpose prisijungti prie ribotos interneto prieigos, taip pat ir toliau draudžia NKT nariams susitikti su nuteistaisiais ir neaprūpina NKT veiklai būtinomis priemonėmis. Taip pat šiuo raštu Seimo kontrolierė buvo informuota apie 2025 m. gruodžio 1 d. įvykį, kai į NKT susirinkimą atvyko Alytaus kalėjimo pareigūnas, kuris trukdė NKT nariams posėdžiauti, grasino, o šiems

paprašius palikti NKT susirinkimo patalpas, surašė tikrovės neatitinkantį tarnybinį pranešimą, dėl kurio Pareiškėjui teko aiškintis Drausmės komisijos posėdyje (1 priedas).

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti jo Skundą.

TYRIMO IŠVADOS

4. Seimo kontrolierė 2025 m. spalio 1 d. raštu Nr. SE-1944, 2025 m. gruodžio 17 d. raštu Nr. SE-2593 ir 2026 m. sausio 15 d. raštu Nr. SE-123 kreipėsi į LKT prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

5. Seimo kontrolierė 2025 m. spalio 23 d. gavo LKT 2025 m. spalio 22 d. raštą Nr. 1S-7561 ir elektroninį laišką, kuriame yra pateikti Skundo tyrimui reikšmingi vaizdo įrašai, 2026 m. sausio 12 d. – 2026 m. sausio 9 d. raštą Nr. 1S-186, o 2026 m. vasario 2 d. – tos pačios dienos raštą Nr. 1S-718 (2 priedas).

6. Tyrimui aktualus teisinis reguliavimas, įtvirtintas Europos kalėjimų taisyklėse, Seimo kontrolierių įstatyme, Bausmių vykdymo kodekse, Viešojo administravimo įstatyme, Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklėse ir Nuteistųjų kolektyvo tarybos nuostatuose (toliau – Nuostatai), pateikiamas 3 priede.

7. Europos kalėjimų taisyklių 50 punkte yra įtvirtinta, kad kaliniams turi būti suteikta galimybė vertinti bendrąsias įkalinimo sąlygas ir jie turi būti skatinami jas aptarti su kalėjimo administracija.

Oficialiame Europos kalėjimų taisyklių komentare¹ rašoma, kad šis punktas yra skirtas užtikrinti veiksmingą bei su kalėjimo tvarkos ir saugumo reikalavimais suderinamą bendravimą tarp nuteistųjų ir kalėjimo administracijos, kuris prisidėtų prie sklandaus kalėjimo funkcionavimo ir kasdienio gyvenimo klausimų sprendimo. Valstybėms paliekama diskrecija pasirinkti konkrečias šio bendravimo formas. Kai kuriose šalyse gali būti sudaromos kalinių atstovų tarybos arba renkami kalinių atstovai, kurie kalėjimo administraciją informuoja apie bendrus nuteistųjų poreikius. Kitose valstybėse gali būti taikomi kiti konsultavimosi su nuteistaisiais ir jiems aktualios informacijos perdavimo būdai.

Bausmių vykdymo kodekso 48 straipsnyje nustatyta, kad Lietuvoje nuteistieji turi teisę bausmės atlikimo vietose steigti NKT, kurių paskirtis – patarti laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriui klausimais, susijusiais su nuteistųjų resocializacija, integracija į visuomenę, užimtumu, sveikatos priežiūra, priklausomybės ligų gydymu, kalinimo sąlygų gerinimu, buities poreikių užtikrinimu, organizacijos kultūra ir teisiniu reglamentavimu.

7.1. Pagal Bausmių vykdymo kodekse nustatytą teisinį reguliavimą, NKT veiklai vykdyti laisvės atėmimo vietų įstaiga (šiuo atveju – Alytaus kalėjimas) privalo suteikti patalpas, sudaryti

¹ CM(2020)17-add2 - European Committee on Crime Problems (CDPC) - b. Recommendation Rec(2006)2-rev of the Committee of Ministers to member States on the European Prison Rules – Commentary.

galimybes nuteistųjų kolektyvų tarybų nariams organizuoti susirinkimus ir bendrauti su nuteistaisiais, taip pat aprūpinti jų veiklai vykdyti būtinomis priemonėmis.

7.1.1. Dėl Alytaus kalėjimo NKT veiklai vykdyti skirtų patalpų suteikimo ir kitų susijusių klausimų

7.1.1.1. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Alytaus kalėjime veikiančios NKT narių susirinkimai vyko šeštame moduliname namelyje, o nuo 2025 m. spalio 27 d. jie vyksta kitose patalpose – posėdžių salėje (201 kabinete), esančioje kontrolės ir praleidimo poste Nr. 3. Duomenų, kad NKT nariai būtų neturėję galimybių susirinkti dėl nesuteiktų patalpų, nebuvo gauta; tokių duomenų nepateikė ir Pareiškėjas. Tai leidžia teigti, kad šiuo atveju susirinkimų vietos pakeitimas nesustabdė ir neapribojo NKT veiklos. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Alytaus kalėjimo administracija įvykdė savo pareigą suteikti patalpas, skirtas NKT veiklai vykdyti.

7.1.1.2. Pareiškėjas teigia, kad šeštame moduliname namelyje liko NKT veiklai reikšmingi dokumentai (bausmių vykdymą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimų projektai, skundų ir prašymų pavyzdžiai, ribotos interneto prieigos svetainių sąrašas ir kt.). LKT pareigūnai paaiškino, kad ankstesnėje susirinkimų vietoje NKT nariai dokumentų nelaikė. Popierinius dokumentus (protokolus, darbotvarkę, teisės aktus, rekomendacijas ir kt.) su savimi turi NKT pirmininkas. Kiti dokumentai laikomi NKT veiklą koordinuojančio Alytaus kalėjimo pareigūno darbo kabinete. Atsižvelgiant į pateiktus paaiškinimus, darytina išvada, kad nėra duomenų, kurie leistų teigti, kad NKT nariai šeštame moduliname namelyje paliko jos veiklai reikšmingus dokumentus ir negalėjo (jiems buvo uždrausta) jų pasiimti. Duomenų, kad Pareiškėjas dėl šios problemos būtų kreipęsis į pareigūnus, nei iš Pareiškėjo, nei iš LKT negauta.

7.1.1.3. Seimo kontrolierė pažymose nuolat pabrėžia, kad įkalinimo įstaigų darbuotojų ir laikomų nuteistųjų bendravimas turi būti grindžiamas abipuse pagarba, sąžiningumu ir žmogiškumo principais bei pozityvių tarpusavio santykių kūrimu ir puoselėjimu. LKT savo atsakymuose nuteistiesiems taip pat neretai pažymi, kad tiek nuteistieji, tiek laisvės atėmimo vietų įstaigos darbuotojai turi siekti sklandžios tarpusavio komunikacijos bei konstruktyvaus nuteistųjų ir laisvės atėmimo vietų įstaigos darbuotojų dialogo.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad apie NKT susirinkimo vietos pasikeitimą jos nariai buvo informuoti žodžiu tą pačią dieną, kai turėjo įvykti NKT posėdis, t. y. 2025 m. spalio 27 d. Šios informacijos pateikimo būdas ir laikas Pareiškėjui sukėlė abejonių dėl Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmų teisėtumo bei sudarė prielaidą manyti, kad pareigūnai siekia kliudyti NKT nariams vykdyti jiems teisės aktais numatytas funkcijas. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmai (neveikimas), kai jie iš anksto NKT nariams nepranešė apie priimtą sprendimą pakeisti jų susirinkimo vietą, neprisidėjo prie LKT deklaruojamų vertybių puoselėjimo ir nesiderina su siekiu kurti pozityvius nuteistųjų ir įkalinimo įstaigos darbuotojų tarpusavio santykius.

7.1.2. Dėl galimybių NKT nariams organizuoti susirinkimus

7.1.2.1. Skunde rašoma, kad Alytaus kalėjimo administracija nepagrįstai draudžia NKT nariams dalyvauti jos posėdžiuose.

Pagal nustatytą teisinį reguliavimą NKT posėdžiuose turi dalyvauti visi jos nariai. NKT

narių veikla ir jų dalyvavimas NKT posėdžiuose gali būti sustabdyti ne daugiau nei trims mėnesiams LKT direktoriaus sprendimu (nutarimu) dėl prevencijos priemonių taikymo, siekiant užkirsti kelią nusikalstamoms veikoms ir apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves. Visais kitais atvejais LKT kalėjimo viršininkui (šiuo atveju – Alytaus kalėjimo viršininkui) kyla pareiga užtikrinti NKT narių galimybę dalyvauti jos posėdžiuose, padėti organizuoti NKT veiklą ir teikti kitą reikalingą pagalbą.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad NKT nariams T. V. (nuo 2025 m. rugsėjo mėn.) ir G. K. (nuo 2025 m. spalio 17 d.) Alytaus kalėjimo viršininko sprendimu buvo uždrausta lankytis NKT posėdžiuose. Atkreiptinas dėmesys, kad, pagal nustatytą teisinį reguliavimą, šiuo atveju turėjo būti priimtas LKT direktoriaus sprendimas (nutarimas), kuriame turėjo būti raštu nurodytos šiems nuteistiesiems taikomos prevencijos priemonės, jų taikymo motyvai, trukmė ir kitos taikymo aplinkybės, tačiau tai nebuvo padaryta. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Alytaus kalėjimo viršininkas neužtikrino galimybės NKT nariams T. V. (nuo 2025 m. rugsėjo mėn.) ir G. K. (nuo 2025 m. spalio 17 d.) dalyvauti NKT posėdžiuose, nors tam nebuvo teisinio pagrindo – LKT direktoriaus sprendimo (nutarimo).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pareiškėjo teiginys, jog Alytaus kalėjimo administracija nepagrįstai ir neteisėtai draudžia NKT nariams dalyvauti jos posėdžiuose, buvo patvirtintas.

Pažymėtina, kad Seimo kontrolierė 2025 m. gruodžio 3 d. gavo nuteistojo R. R. (NKT nario) skundą dėl Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), nepagrįstai draudžiant lankytis NKT posėdžiuose. Atlikusi tyrimą, Seimo kontrolierė 2026 m. sausio 23 d. pažymoje Nr. 5D-2025/2.1-1581 konstatavo, kad R. R. žodžiu buvo uždrausta lankytis NKT posėdžiuose nuo 2025 m. spalio 27 d. iki 2025 m. gruodžio 4 d., t. y. beveik pusantro mėnesio, nors, kaip minėta, pagal nustatytą teisinį reguliavimą, šiuo atveju turėjo būti priimtas LKT direktoriaus sprendimas (nutarimas). Atsižvelgusi į tai, Seimo kontrolierė sprendė, kad Alytaus kalėjimo viršininkas neužtikrino galimybės R. R. dalyvauti NKT posėdžiuose, nors tam nebuvo teisinio pagrindo – LKT direktoriaus nutarimo, ir R. R. skundą pripažino pagrįstu. Šioje pažymoje LKT direktoriui rekomenduota imtis priemonių, kad ateityje būtų užtikrintas Alytaus kalėjimo NKT narių dalyvavimas jos posėdžiuose ir jis būtų stabdomas tik esant teisiniam pagrindui – LKT direktoriaus sprendimui (nutarimui) dėl prevencijos priemonių taikymo. Alytaus kalėjimo viršininkas ir atsakingi pareigūnai buvo supažindinti su šia Seimo kontrolierės rekomendacija.

7.1.2.2. Pagal Nuostatų 11 punkte nustatytą teisinį reguliavimą, NKT posėdžiai paprastai vyksta ne rečiau kaip kartą per mėnesį, o jos pirmininko sprendimu gali vykti ir dažniau, atsižvelgiant į iškilusių klausimų kiekį ir aktualumą.

Pareiškėjas teigia, kad NKT susirinkimų dažnis buvo apribotas nuo vieno karto per savaitę iki vieno karto per mėnesį, tačiau tai patvirtinančių faktinių duomenų nepateikė. LKT pareigūnai nurodė, kad NKT susirinkimai vyksta vieną kartą per savaitę, t. y. jie įvyko 2025 m. spalio 6, 13, 20, 27, lapkričio 3, 10, 17, 24, gruodžio 1, 15, 22, 29 dienomis. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Pareiškėjo teiginys nebuvo patvirtintas.

7.1.3. Dėl nuteistųjų galimybių kreiptis į NKT narius

7.1.3.1. Skunde rašoma, kad Alytaus kalėjimo pareigūnai nepagrįstai riboja nuteistųjų teisę kreiptis į NKT narius.

LKT pareigūnai paaiškino, kad pagal Alytaus kalėjime *susiformavusią praktiką* nuteistasis, pageidaujantis susitikti su NKT nariais, parašo prašymą, kontaktinis pareigūnas jį registruoja, NKT veiklą koordinuojantis specialistas pasitiksina, koku klausimu kreipiamasi, informaciją ir prašymą perduoda NKT nariams (dažniausiai pirmininkui). Jeigu, NKT nuomone, tikslinga nuteistąjį, kaip svečią, kviesti į NKT susirinkimą, jis yra kviečiamas ir susirinkime dalyvauja. Siekiant užtikrinti saugumo reikalavimus, tokie prašymai ir susitikimo tikslas derinami su Alytaus kalėjimo Saugumo valdymo skyriaus viršininku. NKT pirmininkui sudarytos galimybės susitikti su nuteistaisiais, atliekančiais bausmę uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje ir kuriems yra paskirta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė. Taip pat nuteistieji turi teisę į NKT narius kreiptis raštu ir šiuose kreipimuose išdėstyti jiems kylančias problemas.

7.1.3.2. Pareiškėjas teigia, kad nuteistieji (ne NKT nariai) dažnai raštu kreipiasi prašydami sudaryti galimybę dalyvauti NKT posėdžiuose, tačiau Alytaus kalėjimo administracija šių prašymų netenkina ir nenurodo priimtų sprendimų motyvų.

Pirma, atkreiptinas dėmesys, kad, pagal Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 30 punkte nustatytą teisinį reguliavimą, prašymai ir skundai yra tvarkomi ir apskaitomi atitinkamame institucijos dokumentų registre, laikantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro priimtų teisės aktų, reglamentuojančių dokumentų valdymą, reikalavimų.

Pareiškėjas Seimo kontrolierei pateikė nuteistųjų (ne NKT narių) A. K. ir R. M. kreipimusi, kuriais Alytaus kalėjimo viršininko prašoma leisti dalyvauti NKT posėdyje, kopijas su šio kalėjimo Resocializacijos skyriaus pareigūno žyma (antspaudas, kuriame nurodytos jo pareigos, vardas ir pavardė bei parašas), tačiau LKT pareigūnai savo paaiškinimuose nurodė, kad nuteistieji A. K. ir R. M. tokių prašymų neteikė. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad pirmiau nurodyti nuteistųjų prašymai Alytaus kalėjime buvo gauti, tačiau nebuvo užregistruoti ir neišnagrinėti teisės aktų nustatyta tvarka, taigi nuteistiesiems A. K. ir R. M. buvo nepagrįstai apribota teisė tiek dalyvauti NKT posėdyje, tiek ir kreiptis į NKT raštu.

Antra, pagal nustatytą teisinį reguliavimą viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – Alytaus kalėjimas), be specialiųjų teisės normų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo principų, įskaitant įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principus. Tai reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą turi atsakyti tuo pačiu būdu, kuriuo jis pateiktas, aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas jo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo turinį. Atsakymą jis turi pateikti per 20 darbo dienų nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje.

Iš LKT pateiktų duomenų (šios pažymos 2 priedo 3.6 papunktis) nustatyta, kad Alytaus kalėjimo pareigūnai atsisakė tenkinti kitų Pareiškėjo nurodytų nuteistųjų raštu pateiktus prašymus, susijusius su galimybe dalyvauti NKT posėdyje, dėl jiems taikomų suvaržymų (jie bausmę atliko uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje), tačiau apie tai juos informavo žodžiu. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Alytaus kalėjimo pareigūnai nesilaikė viešojo administravimo principų, Viešojo administravimo įstatyme ir Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse įtvirtintų reikalavimų: per teisės aktuose nustatytą terminą tokiu pačiu būdu, koku buvo kreiptasi, aiškiai ir išsamiai neatsakė į nuteistųjų

prašymus, susijusius su galimybe dalyvauti NKT posėdyje, t. y. atsakė žodžiu, o ne raštu, taip pat raštu neįvardino priimtų sprendimų, jų priėmimą pagrindžiančių faktinių aplinkybių ir teisės aktų nuostatų, nepaaiškino, koku kitu būdu nuteistieji gali kreiptis į NKT, nenurodė šių sprendimų apskundimo tvarkos. Pažymėtina, kad atsakymo, kuriuo atsisakoma tenkinti prašymą (šiuo atveju – dėl galimybės dalyvauti NKT posėdžiuose), nepateikimas ir apskundimo tvarkos neišaiškinimas nederą su gero viešojo administravimo principu ir Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

Trečia, Skundo tyrimo metu nustatyta, kad šioje pažymoje nurodytais atvejais Alytaus kalėjimo pareigūnai į rašytinius nuteistųjų prašymus dėl galimybės dalyvauti NKT posėdžiuose iš pradžių atsakė tik žodžiu, o teisės aktų nustatyta tvarka (raštu) atsakymą pateikė tik po pakartotinio jų kreipimosi.

Vienas iš Seimo kontrolierių veiklos tikslų – viešojo administravimo gerinimas ir siekis mažinti biurokratizmo apraiškas. Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymu, biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma. Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.

Vertintina, kad tokie Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmai, kai nuteistiesiems į jų raštu pateiktus prašymus dėl dalyvavimo NKT posėdžiuose atsakymai yra pateikiami tik pakartotinai jiems kreipusis į pareigūnus, yra vertinami kaip biurokratizmas bei laikytini neatitinkančiais gero viešojo administravimo principo reikalavimo.

7.1.3.3. Nagrinėjamu atveju nustatytos aplinkybės, kai Alytaus kalėjimo pareigūnai, neregistruodami ir netinkamai nagrinėdami nuteistųjų prašymus, sudaro prielaidas savavališkam ir nepakankamai skaidriam sprendimų priėmimui, dėl kurio gali būti nepagrįstai ribojamos nuteistųjų galimybės kreiptis į NKT narius, siekiant spręsti su jų resocializacija, integracija į visuomenę, užimtumu, sveikatos priežiūra ir priklausomybės ligų gydymu, kalinimo sąlygų gerinimu, buities poreikių užtikrinimu, organizacijos kultūra ir kitus susijusius klausimus, rodo, kad Alytaus kalėjime susiformavusi praktika, nurodyta šios pažymos 7.1.3.1 papunktyje, neužtikrina pakankamo teisinio aiškumo, teisinio tikrumo ir realios nuteistųjų galimybės kreiptis į NKT narius. Atsižvelgiant į tai, Seimo kontrolierė vertina, kad yra tikslinga svarstyti aiškaus ir detalaus teisinio reguliavimo poreikį, teisės aktuose nustatant nuteistųjų kreipimosi į NKT narius tvarką.

7.1.4. Dėl aprūpinimo NKT veiklai būtinomis priemonėmis

Skunde nurodyta, kad Alytaus kalėjimo administracija neaprūpina NKT veiklai būtinomis priemonėmis: spausdintuvu, kompiuteriu, duomenų saugojimo laikmena.

7.1.4.1. LKT pareigūnai informavo, kad NKT veiklai vykdyti yra suteiktas kompiuteris, tačiau NKT nariai negalėjo juo naudotis nuo 2025 m. spalio 27 d. iki 2025 m. lapkričio 3 d. (jis nebuvo atneštas iš šešto modulinio namelio į naujas NKT susirinkimų patalpas), 2025 m. lapkričio 24 d. ir 2025 m. gruodžio 1 d. (buvo sutrikusi kompiuterio veikla). Šiame kompiuteryje yra įdiegta riboto interneto prieiga. Ja naudojantis lengvai atsidaro interneto svetainės, kurios yra įtrauktos į nuteistiesiems leidžiamų naudotis riboto interneto prieigos interneto svetainių

sąrašą, tačiau pasitaiko laikinų veiklos sutrikimų, kuriuos, kaip teigia LKT, Alytaus kalėjimo pareigūnai kartu su informacinių technologijų specialistais stengiasi išspręsti per įmanomai trumpiausią laiką. Kompiuteris yra paruoštas taip, kad NKT nariai galėtų rengti jų veiklai reikalingus dokumentus, juos išsaugoti duomenų saugojimo laikmenoje, tačiau, atsižvelgiant į kibernetinio ir kitus saugumo reikalavimus, negalėtų pakeisti jokių sistemos parametrų, diegti jokios programinės įrangos bei saugoti dokumentų kompiuteryje. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad NKT yra aprūpinta kompiuteriu, tačiau susiduria su kliūtimis ir ne visada gali juo sėkmingai naudotis.

7.1.4.2. LKT pareigūnai pripažino, kad patalpose, kuriose vyko ir šiuo metu vyksta NKT posėdžiai, spausdintuvo nėra, tačiau pažymėjo, jog Alytaus kalėjime yra paruošta saugiojo spausdinimo vieta, kurioje visi nuteistieji, įskaitant ir NKT narius, gali atsispausdinti duomenų saugojimo laikmenoje esančius reikalingus dokumentus. Taip pat šiuos dokumentus jiems gali atspausdinti Alytaus kalėjimo darbuotojas, koordinuojantis NKT veiklą. Paslauga abiem atvejais yra nemokama. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad NKT nariams yra sudaryta galimybė atsispausdinti jų veiklai vykdyti reikalingus dokumentus, jei jie yra išsaugoti duomenų saugojimo laikmenoje.

7.1.4.3. Kaip minėta, NKT nariai, siekdami jų veiklai skirtu kompiuteriu sėkmingai parengti ir atsispausdinti reikalingus dokumentus, privalo turėti duomenų saugojimo laikmeną, nes kompiuteriu parengti dokumentai gali būti išsaugoti tik tokioje laikmenoje, o spausdinami – tik joje išsaugoti dokumentai. LKT pareigūnai pripažino, kad NKT veiklai vykdyti duomenų saugojimo laikmena nebuvo suteikta, o NKT nariams buvo nurodyta naudoti asmenines duomenų saugojimo laikmenas. Toks sprendimas kelia abejonių dėl jo pagrįstumo, nes NKT veikla yra vykdoma vadovaujantis ne asmeniniais, o bendraisiais nuteistųjų interesais. Atsižvelgiant į tai, nėra aišku, dėl kokių priežasčių ir koku teisiniu pagrindu šios veiklos organizavimui reikalingomis priemonėmis (šiuo atveju – duomenų saugojimo laikmena) turėtų pasirūpinti patys NKT nariai. Įvertinus nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad Alytaus kalėjimo pareigūnai neįvykdė Bausmių vykdymo kodekse nustatytos pareigos aprūpinti NKT jos veiklai vykdyti būtinomis priemonėmis – duomenų saugojimo laikmena.

7.2. Pareiškėjas Skunde teigia, kad buvo persekiojamas dėl jo veikos NKT. Tokią išvadą jis daro atsižvelgdamas į 2025 m. gruodžio 1 d. įvykį, kai į NKT susirinkimą atvyko Alytaus kalėjimo pareigūnas, kuris, pasak Pareiškėjo, trukdė NKT nariams posėdžiauti, grasino, o po prašymo palikti NKT susirinkimo patalpas surašė tikrovės neatitinkantį tarnybinį pranešimą, dėl kurio jam teko aiškintis Drausmės komisijos posėdyje.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2025 m. gruodžio 1 d. Alytaus kalėjimo Resocializacijos skyriaus viršininkui užėjus į patalpą, kurioje vyko NKT susirinkimas, pirmininkas pareikalavo, kad pareigūnas išeitų, todėl kilo žodinis konfliktas. Po šio NKT posėdžio ir konfliktinės situacijos pareigūnas surašė tarnybinį pranešimą. Jame nurodyta, kad Alytaus kalėjimo Resocializacijos skyriaus viršininkas užėjo į kontrolės praleidimo poste Nr. 3 esantį kabinetą Nr. 201, kuriame tuo metu vyko NKT posėdis, nes norėjo pasidomėti NKT narių darbo organizavimo klausimais ir atsakyti į aktualius klausimus.

Pažymėtina, kad, pagal Nuostatų 6 punkte nustatytą teisinį reguliavimą, laisvės atėmimo vietos įstaigos pareigūnai NKT posėdžiuose dalyvauja jos narių kvietimu. Pareiškėjas

Skunde nurodė, kad į šį NKT posėdį Alytaus kalėjimo Resocializacijos viršininko nekvieta. LKT pareigūnai paaiškino, kad dėl tarnybiniame pranešime pateikto siūlymo (priimti sprendimą dėl tolesnio Pareiškėjo dalyvavimo NKT veikloje ar NKT veiklos sustabdymo) jokie sprendimai nebuvo priimti ir Pareiškėjui drausminių nuobaudų nebuvo paskirta. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad šiuo atveju Alytaus kalėjimo Resocializacijos skyriaus viršininkas, nekviestas atvykęs į NKT posėdį ir po kilusio žodinio konflikto surašęs tarnybinį pranešimą su siūlymu stabdyti Pareiškėjo dalyvavimą NKT veikloje ar NKT veiklą, pagrįstai sudarė prielaidas Pareiškėjui manyti, kad jis, kaip NKT pirmininkas, yra persekiojamas dėl jo veiklos NKT.

8. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Alytaus kalėjimo pareigūnai nesudarė tinkamų sąlygų NKT vykdyti teisės aktuose nustatytą veiklą: neteisėtai draudė NKT nariams dalyvauti jos posėdžiuose; neaprupino jų veiklai reikalingomis priemonėmis (duomenų saugojimo laikmena, tinkamai veikiančiu kompiuteriu); laiku neinformavo apie pokyčius, susijusius su NKT veikla (patalpų veiklai pakeitimą); nesilaikė teisės aktų reikalavimų nagrinėdami nuteistųjų, pageidaujančių dalyvauti NKT posėdžiuose, prašymus ir taip neužtikrino jų teisės kreiptis į NKT. Taip pat konstatuotina, kad Alytaus kalėjimo Resocializacijos skyriaus viršininko veiksmai, kuriais buvo nepaisoma teisės aktuose nustatytos dalyvavimo NKT posėdžiuose tvarkos, o kilus konfliktinei situacijai siūlyta riboti pareiškėjo dalyvavimą NKT veikloje ar pačios NKT veiklą, vertintini kaip nesuderinami su siekiu skatinti konstruktyvų nuteistųjų ir įkalinimo įstaigos darbuotojų bendradarbiavimą bei kurti pozityvius jų tarpusavio santykius.

9. Pareiškėjas taip pat teigia, kad Alytaus kalėjimo pareigūnai nesuteikia NKT funkcijoms atlikti reikalingos informacijos.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas, kaip NKT pirmininkas, 2025 m. rugpjūčio 19 d. raštu kreipėsi į Alytaus kalėjimo administraciją prašydamas pateikti rugpjūčio 13 d. atliktos kratos protokolus, paaiškinti, koku teisiniu pagrindu nuteistieji laikomi cokoliniame aukšte, nurodyti bendrą Alytaus kalėjime uždaro tipo bausmės atlikimo sąlygomis laikomų nuteistųjų skaičių, kada paskutinį kartą buvo valyti gyvenamųjų patalpų langai iš išorės ir koks minimalus gyvenamųjų patalpų plotas tenka vienam nuteistajam, taip pat suteikti informaciją apie nuteistiesiems, atsisakiusiems dalyvauti darbinėje veikloje, taikomus ribojimus. Į šį prašymą teisės aktų nustatytais terminais buvo atsakyta Alytaus kalėjimo 2025 m. rugsėjo 11 d. raštu. Jame nurodyta, kad kratos protokolai ir Alytaus kalėjime laikomų nuteistųjų skaičius yra tarnybinio pobūdžio informacija, todėl ji nebus teikiama. Taip pat paaiškinta, kad nuteistuosius, įskaitant ir gyvenančius cokoliniame aukšte, į gyvenamąsias patalpas skirsto Alytaus kalėjimo viršininkas, įgyvendindamas teisės aktuose nustatytus įgaliojimus ir atsižvelgdamas į nuteistųjų izoliuoto laikymo reikalavimus, nusikalstamo elgesio ir neigiamos įtakos jiems ar kitiems nuteistiesiems riziką, sveikatos būklę, amžių, gebėjimus užsiimti darbine veikla, psichologines ir kitas asmenines savybes. Pažymėta, kad šiems nuteistiesiems yra sudarytos teisės aktų reikalavimus atitinkančios gyvenimo ir buities sąlygos. Rašte taip pat nurodyta, kad Alytaus kalėjime nėra saugoma informacija apie gyvenamųjų patalpų langų plovimą iš išorės, todėl jos pateikti nėra galimybės. Paaiškinta, kad pagal nustatytą teisinį

reguliuojamą minimalus vienam nuteistajam tenkantis gyvenamųjų patalpų plotas negali būti mažesnis kaip 3,1 kv. m pusiau atviro tipo bausmės atlikimo sąlygomis ir 3,6 kv. m – uždaro tipo bausmės atlikimo sąlygomis. Be to, informuota, kad nuteistieji, atsisakę užsiimti laisvės atėmimo vietų įstaigos pasiūlyta darbine veikla, negali būti skatinami, jiems draudžiama išvykti iš bausmės atlikimo vietos, įsigyti asmeninių daiktų (išskyrus higienos reikmenis ir kanceliarines prekes) bei naudotis elektros prietaisais. Nurodyta, kad šie ribojimai yra įtvirtinti Bausmių vykdymo kodekse ir nebetaikomi nuteistajam teisės aktuose nustatytą laikotarpį užsiimant darbine veikla.

2025 m. rugsėjo 22 d. Pareiškėjas su skundu kreipėsi į LKT dėl Alytaus kalėjimo 2025 m. rugsėjo 11 d. rašto. Į šį skundą teisės aktų nustatytais terminais buvo atsakyta LKT 2025 m. spalio 15 d. raštu. Jame pakartota informacija apie Alytaus kalėjimo cokoliniame aukšte laikomų nuteistųjų gyvenimo ir buities sąlygas, minimalų vienam asmeniui tenkantį gyvenamąjį plotą ir Bausmių vykdymo kodekso 61 straipsnio 4 dalyje nustatytus apribojimus. Be to, LKT papildomai paaiškino, kad NKT nariams negali būti pateikti 2025 m. rugpjūčio 13 d. atliktos kratos protokolai, nes jie susiję su konkrečiais asmenimis ir jų atžvilgiu priimtais sprendimais, todėl, vadovaujantis konfidencialumo principu, be nuteistojo sutikimo negali būti atskleisti kitiems asmenims (šiuo atveju – NKT nariams). Taip pat buvo nurodytas Alytaus kalėjime laikomų nuteistųjų skaičius ir pranešta, kad informacija apie poreikį išvalyti langų išorę yra perduota LKT Turto valdymo skyriui. LKT 2025 m. spalio 15 d. rašte taip pat konstatavo, kad Alytaus kalėjimo administracija pažeidė teisės aktų reikalavimus ir pateikė neišsamų 2025 m. rugsėjo 11 d. atsakymą, pripažino Pareiškėjo 2025 m. rugsėjo 22 d. skundą iš dalies pagrįstu, o Alytaus kalėjimo viršininkui rekomendavo imtis priemonių, kad nustatyti pažeidimai ateityje nepasikartotų.

Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Skunde nurodyta problema išspręsta: Alytaus kalėjimo pareigūnai pateikė neišsamų 2025 m. rugsėjo 11 d. atsakymą, tačiau LKT 2025 m. spalio 15 d. raštu šio atsakymo trūkumus ištaisė, pripažino Pareiškėjo skundą iš dalies pagrįstu ir Alytaus kalėjimo viršininkui rekomendavo imtis priemonių, kad LKT nustatyti pažeidimai ateityje nesikartotų. Atsižvelgdama į tai, Seimo kontrolierė daro išvadą, kad Skundo tyrimo metu išnyko skundžiamos aplinkybės, todėl, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalies nuostatomis, Skundo dalies dėl Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), nesuteikiant NKT funkcijoms atlikti reikalingos informacijos, tyrimas nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

10. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 3 dalimi, Seimo kontrolierė nusprendžia:

10.1. NKT pirmininko X Skundo dalį dėl Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), nesudarant sąlygų NKT vykdyti teisės aktuose nustatytą veiklą (neteisėtai draudžiant NKT nariams dalyvauti jos posėdžiuose; neaprupinant jų veiklai reikalingomis priemonėmis (duomenų saugojimo laikmena, tinkamai veikiančiu kompiuteriu); laiku neinformuojant apie pokyčius, susijusius su NKT veikla (patalpų pakeitimą); nesilaikant teisės aktų reikalavimų nagrinėjant nuteistųjų, pageidaujančių dalyvauti NKT posėdžiuose, prašymus

ir taip neužtikrinant jų teisės kreiptis į NKT), pripažinti pagrįsta;

10.2. NKT pirmininko X Skundo dalies dėl Alytaus kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), nesuteikiant NKT funkcijoms atlikti reikalingos informacijos, tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

11. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8, 14 ir 17 punktais, Seimo kontrolierė LKT direktoriui rekomenduoja:

11.1. svarstyti teisinio reguliavimo poreikį, teisės aktuose nustatant aiškią nuteistųjų kreipimosi į NKT narius tvarką;

11.2. užtikrinti sklandžią Alytaus kalėjimo NKT veiklą: imtis priemonių, kad NKT narių dalyvavimas jos posėdžiuose būtų ribojamas tik teisės aktų nustatyta tvarka, jie būtų aprūpinti jų veiklai reikalingomis priemonėmis (duomenų saugojimo laikmena, tinkamai veikiančiu kompiuteriu), jos nariai būtų laiku informuojami apie pokyčius, susijusius su NKT veikla, būtų laikomasi teisės aktų reikalavimų, nagrinėjant nuteistųjų, pageidaujančių dalyvauti NKT posėdžiuose, prašymus ir taip būtų užtikrinama jų teisė kreiptis į NKT, o Alytaus kalėjimo pareigūnai NKT posėdžiuose dalyvautų tik teisės aktų nustatyta tvarka;

11.3. imtis priemonių, kad ateityje nebūtų sudaromos kliūtys Alytaus kalėjimo NKT nariams vykdyti teisės aktuose nustatytą veiklą, o pareigūnai jiems suteiktą diskreciją įgyvendintų tik laikydamiesi teisės aktuose nustatytų pagrindų ir tvarkos.

Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti Seimo kontrolierę (rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolierei pateikti el. p. ombuds@lrski.lt arba per E. pristatymo informacinę sistemą).

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė

SKUNDE PATEIKTA INFORMACIJA

1. Seimo kontrolierei pateiktame Pareiškėjo Skunde nurodyta:

1.1. „[...] Alytaus kalėjimo administracija neleidžia Nuteistųjų kolektyvo tarybai (NKT nariams) susitikti ir pabendrauti su kitais nuteistaisiais jų prašymu apie jiems rūpimas aktualias problemas, jiems rūpimais klausimais. Draudimo motyvai NKT nariams neatskleidžiami [...]. [...] Fiziškai susitikti su kitais nuteistaisiais Alytaus kalėjime NKT nariams nėra sudaromos jokios galimybės. Manome, kad tokiu būdu yra grubiai ir šiurkščiai pažeidžiamos mūsų (NKT) bei kitų nuteistųjų, kurie pageidauja susitikti su NKT teisės ir BVK 48 straipsnio 3 dalyje įtvirtinti reikalavimai.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

1.2. „Alytaus kalėjimo administracija neaprūpina NKT mūsų veiklai vykdyti būtinomis priemonėmis. [...] Niekaip negalime prisipašyti pas Alytaus kalėjimo administraciją, kad mūsų susirinkimo vietoje būtų leista naudotis paprastu spausdintuvu. Alytaus kalėjimo administracija tiesiog, vengia, vilkina ir stengiasi neatsakinėti į visus NKT klausimus, prašymus dėl spausdintuvo įrengimo mūsų susirinkimo vietoje. NKT netgi yra pateikusi pasiūlymus (prašymus) kalėjimo administracijai leisti nusipirkti vieną spausdintuvą už savo pačių (NKT narių) lėšas ir juo naudotis mūsų susirinkimo vietoje. Tačiau administracija nenori nei už valdiškas lėšas nei už nuosavas lėšas leisti Nuteistųjų kolektyvo tarybai turėti spausdintuvą susirinkimo vietoje.“

1.3. „Valdiškas kompiuteris NKT poreikiams yra išduotas ir padėtas NKT susirinkimo vietoje, aprūpinti nešiojamu kompiuteriu ir duomenų laikmena (flešiuku) atsisakyta (naudojame nuosavas) [...]. [...] Kaip yra minėta aukščiau, NKT susirinkimo vietoje yra padėtas kompiuteris. Kaip minėta, kompiuteryje veikia riboto interneto prieiga (RIP). Tačiau pasinaudoti tiek kompiuteriu, tiek riboto interneto prieiga yra leidžiama tik formaliai. Naudojantis tiek mums suteiktu valdišku kompiuteriu, tiek riboto interneto prieiga susirinkimo vietoje yra sudarytos maksimalios kliūtys (problemos) (daugybė kliūčių) pasinaudoti tiek pačiu kompiuteriu, tiek ir riboto interneto prieiga. Kalėjimo administracijos darbuotojas atsakingas už programavimą, kitų aukštesnių kalėjimo darbuotojų nurodymu yra sukonfigūravęs mums naudotis išduotą kompiuterį taip, kad naudojantis riboto interneto prieiga informaciją galima tik skaityti, jokių teisės aktų iš teisės aktų registro, jokios kitos tiek teisinės tiek ne teisinės informacijos naudojantis RIP nusikopijuoti negalima, parsisiųsti failus (dokumentus, teisės aktus) PDF formatu su paminėtu kompiuteriu taip pat negalima. Į patį kompiuterį negalima įsikelti išvis jokios teisinės informacijos, negalima įsikelti jokių dokumentų, jokių kitų failų. Pvz., kaip kurti, kaupti, sisteminti NKT veiklai reikalingą informaciją, dokumentus – neaišku, nėra galimybės. Kaip rašyti, perrašinėti, taisyti, redaguoti NKT veiklai būtinus posėdžių protokolus – neaišku. Iš vienos USB laikmenos (flešiuko) į kitą USB laikmeną (flešiuką) nukopijuoti failus, tekstinius dokumentus ar bet kokius kitokius failus taip pat nėra jokios galimybės. [...] Daugiau kaip pusė nuteistiesiems leidžiamų naudotis internetinių svetainių NKT susirinkimo vietoje - neįmanoma atidaryti ir naudoti pilnai. LR Vyriausybės svetainės tinklalapis neveikia tinkamai. Todėl šiame skunde ir teigiama, kad tiek pačiu kompiuteriu, tiek ir riboto interneto prieiga NKT susirinkimo

vietoje Alytaus kalėjime leidžiama naudotis tik formaliai, bet kokybiškai ir efektyviai dirbti, vykdyti NKT būtinąs pareigas, funkcijas – neįmanoma [...].“

1.4. „Alytaus kalėjimo administracija atsisako Nuteistųjų kolektyvo tarybai pateikti prašomą informaciją. NKT ne vieną kartą prašė pas Alytaus kalėjimo viršininką tiek raštu, tiek žodžiu suteikti reikalingą informaciją NKT funkcijoms vykdyti pvz., prašė suteikti informacijos apie Alytaus kalėjime veikiančios parduotuvės veiklą (prašė sudarytos sutarties dėl parduotuvės veiklos kopijos), dėl maitinimo organizavimo paslaugų, kratos protokolus ir t.t. ir pan., (Prašome išsireikalausiti iš Alytaus kalėjimo administracijos faktines aplinkybes pagrindžiančius dokumentus). Visus NKT prašymus Alytaus kalėjimo administracija atsakė neigiamai, nei vieno NKT prašymo suteikti informaciją netenkino. Motyvuojama tuo, kad NKT prašoma informacija yra tarnybinio pobūdžio. Manome, kad toks Alytaus kalėjimo administracijos elgesys ir veiksmai (neveikimas) neatitinka BVK 48 straipsnio 5 dalies 2 punkte įtvirtinto reikalavimo suteikti NKT prašomą informaciją.“

2. Seimo kontrolierei pateiktame Skundą papildančiame rašte nurodyta:

2.1. „Alytaus kalėjimo NKT narių susirinkimai iki šių metų lapkričio mėn. pradžios vyko 6-tame moduliname namelyje kiekvieną pirmadienį nuo 10.00 iki 12.00 val. Be raštiško pagrįsto pranešimo ar perspėjimo žodžių Alytaus kalėjimo administracija uždraudė NKT nariams lankytis susirinkimų vietoje ir posėdžių vietą perkėlė į 3-čią KPP 201 kab. Patalpoje 6-to modul. namelio liko be priežiūros reikšmingi ir NKT darbui reikalingi dokumentai (VTT ir BVK siūlomų pakeitimų projektai, prašymų / skundų pavyzdžiai, RIP svetainių sąrašas ir kiti).“

2.2. „2025 m. lapkričio 24 d. ir 2025 m. gruodžio 1 d. NKT susirinkimų metu 3-čiame KPP 201 kab. esančiame kompiuteryje nebuvo galimybės prisijungti prie RIP. Nėra interneto.“

2.3. „Į tarybą pokalbiui dėl problemų ar įstojimo į NKT gretas pastoviai kreipiasi raštu su prašymais. Priedu kelių nuteistųjų prašymų kopijas [...]. Dauguma nuteistųjų net negauna pagrįsto motyvuoto atsakymo, kodėl jiems yra draudžiama lankytis NKT susirinkime svečio statusu. Paprastai tai būna žodinis atsisakymas, perduotas per būrio viršininką.“

2.4. „Alytaus kalėjimo Resocializacijos skyriaus (toliau – RS) viršininkas [...] savo iniciatyva uždraudė NKT nariams posėdžiauti 6-tame modul. namelyje. Per įvykusį 2025-12-01 d. NKT posėdį nekviestas, nepasiprašęs, neprisistatęs į 201 kab. įsiveržė minėtas pareigūnas. Pasakęs, kad nuo šios tarybos narių susirinkimai jo sprendimu bus leidžiami tik kartą per mėnesį, pradėjo priekaištauti, kad negauna NKT posėdžių protokolų (kurie yra adresuojami Alytaus kalėjimo viršininkui, o ne RS viršininkui). [...]. Po tokių tuščių ir neadekvačių pasisakymų ir veiksmų RS viršininkas buvo žodžiu mandagiai išprašytas iš NKT posėdžio. [...]. Pagrąsinus, kad tokio tarybos pirmininko elgesio jis nepaliks be atsako, pasišalino iš kabineto ir parašė tarnybinį, neatitinkantį tikrovės, pranešimą kalėjimo viršininkui. Tą pačią dieną, 2025-12-01 d., aš gavau šaukimą į Drausmės ir baudimo komisiją kitos dienos rytui.“

2.5. „Apie pusantrų metų esu Alytaus NKT narys, iš jų septyni mėnesiai einu pirmininko pareigas. Per visą tą laiką iš administracijos darbui gavom 5 sąsiuvinius, 5 tušinukus ir 15 baltų A4 formato lapų. Ir tai tik po raštiško prašymo tarybos nario R. R. (kurio jau antrą mėnesį neleidžia pareigūnai į tarybos susirinkimus). T. V., G. K., R. R. atlieka bausmę uždaro tipo kalėjimo tipo sąlygomis. Joks teisės aktas neriboja NKT nariui, atliekančiam bausmę uždaro

kalėjimo tipo sąlygomis, galimybę dalyvauti tarybos veikloje ir narių susirinkimuose. Alytaus kalėjimo pareigūnai [...] akivaizdžiai viršija savo įgaliojimus ir piktnaudžiauja tarnybine padėtimi.“

2.6. „Nešiojamąjį kompiuterį ir duomenų laikmeną (būtinus normaliam tarybos darbui) administracija [...] išduoti man atsisakė.“

TYRIMO METU GAUTA INFORMACIJA

1. Seimo kontrolierė 2025 m. spalio 23 d. gavo LKT 2025 m. spalio 22 d. raštą Nr. 1S-7561. Rašte ir jo prieduose pateikta ši informacija:

1.1. „Nuteistieji, norėdami išsakyti savo pastabas ir nuomones, jeigu yra tikslinga, dalyvauja svečio teisėmis tarybos susirinkimuose, pateikę prašymą raštu Nuteistųjų kolektyvo tarybos nariams, taip pat į tarybą nuteistieji gali kreiptis raštu. Pagal Alytaus kalėjimo pateiktus duomenis, buvo teikti nuteistųjų prašymai susitikti su Nuteistųjų kolektyvo tarybos nariais. Siekiant užtikrinti saugumo reikalavimus, prašymai derinami su kalėjimo Saugumo valdymo skyriaus viršininku, tikslinamasi susitikimo tikslas. Pažymėtina, kad atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas nenurodo, kada nebuvo užtikrinta nuteistųjų teise susitikti su kolektyvo tarnybos nariais ir koks nuteistasis tokį norą buvo išreiškęs, dėl esančių dokumentų gausos, LKT negali pateikti nuteistųjų prašymų.“

1.2. „Patikrinus dokumentų valdymo sistemą, laikotarpiu nuo 2025 m. sausio 1 d. iki spalio 2 d. prašymų dėl spausdintuvo išdavimo nebuvo gauta. Pažymėtina, kad Nuteistųjų kolektyvo tarybos susirinkimai vyksta tam skirtose patalpose (6 moduliniam namelyje), kur yra kompiuteris su ribota interneto prieiga (toliau – RIP). Spausdintuvo moduliniam namelyje, kur vyksta posėdžiai, nėra. Alytaus kalėjime yra paruošta saugiojo spausdinimo vieta, kur visi nuteistieji, įskaitant ir tarybos narius, gali atsispausdinti reikiamus dokumentus. Reikiamus dokumentus taip pat gali atspausdinti Alytaus kalėjimo darbuotojas, koordinuojantis Nuteistųjų kolektyvo tarybos veiklą. Paslauga visais atvejais yra nemokama.“

1.3. „2025 m. gegužės 26 d. buvo gautas pareiškėjo prašymas dėl USB laikmenos ir kompiuterio išdavimo Nuteistųjų kolektyvo tarybos veiklai. Pareiškėjo prašymas buvo išnagrinėtas ir 2025-06-20 raštu Nr. SN-18-1852 pateiktas atsakymas [...]“. Alytaus kalėjimo 2025 m. birželio 20 d. rašte nurodyta: „Atmintinė (USB) NKT reikmėms kaip priemonė nenumatyta ir nebus skirta.“

1.4. „RIP kompiuteriai yra paruošti taip, kad nuteistieji negalėtų pakeisti jokių sistemos parametrų, negali diegti jokios programinės įrangos bei saugoti dokumentų kompiuteryje. Atsisiųsti ir saugoti dokumentus galima tik į asmeninę USB laikmeną. RIP kompiuteriuose yra įdiegta programinė įranga (Microsoft Office alternatyva), kuri leidžia rengti įvairius dokumentus. Saugoti dokumentus galima tik į USB laikmeną. Visi ribojimai yra įdiegti atsižvelgiant į kibernetinio saugumo reikalavimus bei siekiant užkardyti failų apsikeitimus RIP kompiuteriuose (kopijuoti, dalintis nelegalia / kenkėjiška programine įranga, filmais ir pan.).“

1.5. „Informuojame, kad RIP veikia tinkamai. Pažymėtina, kad kartais gali atsirasti veiklos nesklandumų, dėl kurių gali neatsidaryti konkreti svetainė, tačiau ne visada tai būna susiję su LKT sistemos veiklos trikdžiais (būna atvejų, kai svetainė neatsidaro, tačiau patikrinus paaiškėja, kad ta svetainė neegzistuoja arba pakeitė vardą ir pan.). Nustačius netinkamą RIP veiklą, situacija yra sprendžiama per kuo trumpesnę laiką.“

1.6. „Remiantis Dokumentų valdymo sistemoje rastais duomenimis, pareiškėjas 2025-08-19 buvo pateikęs prašymą (reg. Nr. NPS-18-25968) dėl informacijos pateikimo. Nuteistojo prašymas buvo išnagrinėtas ir 2025-09-11 raštu Nr. SN-18-2824 pateiktas atsakymas.

Pareiškėjui nesutikus su gautu atsakymu, Lietuvos kalėjimų tarnyboje 2025-09-22 buvo gautas skundas, kurį išnagrinėjus 2025-10-15 raštu Nr. 2S-8192 buvo pateiktas atsakymas.“

1.6.1. Pareiškėjo 2025 m. rugpjūčio 19 d. prašyme nurodyta:

„1. Prašau Jūsų pateikti 10-o ir 4-o lokaliųjų sektorių (gyvenamųjų ir pagalbinių patalpų) kratos protokolus. Kratos vyko šių metų rugpjūčio 13 diena nuo 16.30 val. iki 19.30 val. (apytiksliai).

2. Prašau Jūsų atsakyti koku pagrindu yra laikomi 4-o lokalinio sektoriaus nuteistieji cokoliniame aukšte.

3. Prašau Jūsų pateikti duomenis kiek šiai dienai, 2025-08-19, Alytaus kalėjime yra apgyvendinta nuteistųjų „iki gyvos galvos ir kalėjimo režimo“ (bendras skaičius).

4. Prašau Jūsų atsakyti kada paskutini karta buvo plaunami gyvenamuose pastatuose langai iš išorės, kur nuteistieji to negali padaryti patys.

5. Prašau Jūsų patikslinti dėl gyvenamųjų patalpų ploto apskaičiavimo metodikos. Kiek bendro ploto, į kuri įeina lova, spintelė, stalas su kėdė ir bendras praėjimas, priklauso minimaliai vienam nuteistajam, ir kiek laisvo ploto minimaliai privalo atitikti gyvenamose patalpose nuteistajam bendrabučio tipo ir \ ar kamerų tipo patalpoje.

6. Prašau Jūsų patikslinti koku laikotarpiu yra priimti apribojimai „atsisakiusių dalyvauti darbinėje veikloje“ nuteistųjų atžvilgiu, kada yra draudžiama išvykti iš bausmės atlikimo vietos įsigyti asmeninių daiktų, naudotis elektros prietaisais ir draudimas skatinti. Jei sugebėsit, tai paaiškinkit prasmę ir tikslą šių griežtų apribojimų.“

1.6.2. Alytaus kalėjimo 2025 m. rugsėjo 11 d. rašte nurodyta:

„Informuojame, kad kratos protokolai ir nuteistųjų skaičius Alytaus kalėjime yra tarnybinio pobūdžio informacija ir ja supažindinti Jūs neprivalome.

Akcentuojame, kad Nuteistųjų perkėlimas iš būrio į būrį, iš sektoriaus į sektorių (iš gyvenamosios patalpos į gyvenamąją patalpą) yra įstatymų reglamentuotas pataisos įstaigos direktoriaus nuteistojo atžvilgiu priimamas sprendimas. Alytaus kalėjimo viršininkas kaip laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgaliotas pareigūnas skirstydamas nuteistuosius į gyvenamąsias patalpas (kambes) laikosi nuteistųjų izoliuoto laikymo reikalavimų, atsižvelgia į jų nusikalstamo elgesio riziką, neigiamos įtakos jiems ar kitiems nuteistiesiems riziką, sveikatos būklę, amžių, gebėjimus užsiimti darbine veikla, psichologines savybes bei kitas asmenines savybes, t. y. būtent Kalėjimo viršininkui priklauso diskrecijos teisė pasinaudoti nuteistųjų skyrimo ir perkėlimo iš vieno būrio (sektoriaus, kameros) į kitą galimybe. Nuteistieji, 4-ame lokaliniame sektoriuje laikomi, kadangi laikomiems nuteistiesiems (suintiesiems) yra sudarytos gyvenimo ir buities sąlygos, atitinkančios Lietuvos higienos normą HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-908 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“.

Atsižvelgiant į tai, kad galiojantys teisės aktai nenumato langų plovimo iš išorės, todėl Alytaus kalėjime nėra tai fiksuojama ir tuo pačiu informacija nesaugoma, todėl kada paskutinį kartą buvo plaunami langai tikslios datos Jums pateikti negalime.

Pažymime, kad Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus 2023 m. sausio 3 d. įsakymo

Nr. V-15 „Dėl didžiausio laisvės atėmimo vietose leidžiamų laikyti asmenų skaičiaus ir minimalaus ploto, tenkančio vienam asmeniui, nustatymo“ 1.2 papunktyje numatyta, kad asmenims, atliekantiems bausmę pusiau atviro tipo sąlygomis, tenkantis minimalus plotas negali būti mažesnis kaip 3,1 kv. m. vienam asmeniui, o asmenims, atliekantiems bausmę uždaro tipo sąlygomis, negali būti mažesnis kaip 3,6 kv. m. vienam asmeniui. Pažymime, kad šiuo metu galiojantys teisės aktai nereglamentuoja gyvenamojo ploto laisvės atėmimo vietose skaičiavimo su baldais ar be jų. Šio įsakymo kopiją pateikiama, taip pat informuojame, kad visada galite kreiptis į Resocializacijos skyriaus specialistą (nuteistųjų būrio kontaktinį pareigūną) ir su šia informacija būsite supažindinti.

Vadovaujantis Bausmių vykdymo kodekso 61 str. 4 d. Nuteistieji, kurie atsisakė užsiimti laisvės atėmimo vietų įstaigos pasiūlyta darbine veikla arba atsisakė šioje veikloje dalyvauti šiame straipsnyje nurodytą laiką, negali būti skatinami, jiems draudžiama išvykti iš bausmės atlikimo vietos (išskyrus šio kodekso 67 straipsnyje nurodytas trumpalaikes išvykas), įsigyti asmeninių daiktų (išskyrus higienos reikmenis ir kanceliariines prekes), naudotis elektros prietaisais. Šioje dalyje nustatyti draudimai nuteistajam nebetaikomi, kai jis vieną mėnesį užsiima darbine veikla ne mažiau kaip šio straipsnio 1 dalyje nurodytą laiką.“; rašte yra nurodyta ir jo apskundimo tvarka.

1.6.3. 2025 m. rugsėjo 22 d. Pareiškėjas su skundu kreipėsi į LKT dėl Alytaus kalėjimo 2025 m. rugsėjo 11 d. rašto.

1.6.4. Į Pareiškėjo 2025 m. rugsėjo 22 d. skundą buvo atsakyta LKT 2025 m. spalio 15 d. raštu, kuriame nurodyta:

„Prašyme nurodėte, jog pageidaujate gauti 2025-08-13 atliktos kratos protokolus, nepagrindėte, kokiems tikslams jų reikalaujate. Skunde tikslinate, jog gavote daug rimtų nusiskundimų dėl šios kratos. Pabrėžiame, kad Alytaus kalėjimo viršininkas, atsisakydamas pateikti kratos protokolus, elgėsi teisėtai ir pagrįstai, vadovaudamasis konfidencialumo principu, kuris draudžia teikti asmens ir su jo bausmės vykdymu susijusius duomenis kitiems asmenims be išankstinio nuteistojo sutikimo. Pažymime, kad kratos protokolai yra susiję su konkrečiais asmenimis, jų atžvilgiu priimtais sprendimais, be to, NKT narių teisių apibrėžime nėra numatyta teisė gauti informaciją apie konkrečius nuteistuosius, o ir NKT paskirtis nėra susijusi su konkrečių situacijų, susijusių su kitais nuteistaisiais nagrinėjimu. Tai išimtinai atlieka kalėjimo administracija arba kiti LKT padaliniai. [...].

Atsakydami dėl kalinamųjų skaičiaus laisvės atėmimo vietose, pažymime, kad ši informacija ir kita aktuali statistinė informacija, susijusi su kalinamaisiais, yra vieša ir prieinama, skelbiama LKT tinklalapyje adresu <https://kalejimai.lrv.lt/lt/administracine-informacija/ataskaitos/>. Ši svetainė yra įtraukta į riboto interneto prieigos svetainių sąrašą, todėl yra prieinama visiems kalinamiesiems. Paskutinio įrašo „Suėmimo vykdymo ir bausmės atlikimo vietose laikomų asmenų skaičius 2025 m. liepos 31 d.“ duomenimis Alytaus kalėjime laikomų asmenų skaičius – 724, iš kurių 87 – uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje, 553 – pusiau atviro tipo bausmės atlikimo vietoje, 60 – atviro tipo bausmės atlikimo vietoje, 9 – pusiauaukelės namuose, 15 – nuteistų arešto bausmė. [...].

Siekiant užtikrinti minimalų gyvenamąjį plotą vienam asmeniui, numatyta, kad asmenims, atliekantiems bausmę uždaro tipo sąlygomis, vienam asmeniui tenkantis minimalus

plotas negali būti mažesnis kaip 3,6 kv. m., asmenims, atliekantiems bausmę pusiau atviro arba atviro tipo sąlygomis – ne mažesnis kaip 3,1 kv. m.. Akcentuojame, kad šiame įsakyme nėra detalizuota, koks turi būti užstatytas ar laisvas plotas, o nurodytas minimalus plotas, tenkantis asmeniui patalpoje.

Atsakydami dėl nuteistųjų laikymo cokoliniame aukšte, informuojame, kad, vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015-08-03 įsakymu Nr. V-908 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ (toliau – Higienos norma), 13 punktu, laisvės atėmimo vietose, policijos areštinėse laikomi asmenys turi būti apgyvendinti tik gyvenamosiose patalpose. Pažymime, kad kalėjimo pastato cokoliniame aukšte įrengtos gyvenamosios kameros tipo patalpos su langais, įrengtas centrinis (miesto) šildymas, vandens tiekimas, kameros vėdinamos per langus. Atkreiptinas dėmesys, kad Higienos norma draudžia cokoliniame aukšte įrengti tik mokymo klasę. Apibendrinus išdėstytą, konstatuotina, kad nuteistieji laikomi cokoliniame aukšte nepažeidžiant nuteistųjų laikymo reikalavimų.

Reaguodami į Jūsų nusiskundimą dėl langų valymo iš išorės, informuojame, kad šis poreikis perduotas LKT Turto valdymo skyriui.

Atsakydami į Jūsų prašymą paaiškinti apribojimų, taikomų Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 61 straipsnio 4 dalimi, prasmę ir tikslą, informuojame, kad kiekvienas uždaro ir pusiau atviro tipo bausmės atlikimo vietoje laisvės atėmimo bausmę atliekantis nuteistasis, savarankiškai neįsidarinęs ne bausmės atlikimo vietoje arba nuteistųjų užimtumą darbine veikla organizuojančioje įstaigoje, privalo užsiimti bausmės atlikimo vietoje jam pasiūlyta darbine veikla ir taip prisidėti prie jo išlaikymo bausmės atlikimo vietoje sąnaudų mažinimo (BVK 59 straipsnio 1 dalis). Atsisakius šios veiklos asmeniui kyla apribojimai, kuriuos gali pašalinti sutikus užsiimti pasiūlyta darbine veikla nustatytą laiką. Pažymime, kad LKT neturi teisės aiškinti teisės aktų, taip pat neturi įstatymų leidžiamosios teisės, o vadovaujasi bausmių vykdymo sistemos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais ir organizuoja bei kontroliuoja bausmių vykdymą. [...].

Apibendrinus Atsakyme pateiktą informaciją, konstatuotina, kad atsakant į Jūsų prašymą, iš dalies nebuvo laikomasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos pareigos viešojo administravimo subjektui atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo turinį (išsamumo principas).

Jūsų Skundas dėl negautų atsakymų į Jums rūpimus klausimus yra iš dalies pagrįstas.

Alytaus kalėjimo viršininko prašome užtikrinti, kad atsakymai į nuteistųjų prašymus ir skundus būtų aiškūs, motyvuoti, pagrįsti teisiniais argumentais.“; šiame rašte nurodyta ir jo apskundimo tvarka.

2. Seimo kontrolierė 2025 m. spalio 23 d. gavo LKT elektroninį laišką, kuriame yra pateikiami vaizdo įrašai, kuriuose matoma, kad NKT susirinkimų patalpose esančiame kompiuteryje:

2.1 galima rengti įvairius dokumentus, juos išsaugant duomenų saugojimo laikmėnėje;

2.2. lengvai atsidaro interneto svetainės, kurios yra įtrauktos į nuteistiesiems leidžiamų naudotis riboto interneto prieigos interneto svetainių sąrašą.

3. Seimo kontrolierė 2026 m. sausio 12 d. gavo LKT 2026 m. sausio 9 d. raštą Nr. 1S-186. Rašte ir jo prieduose pateikta ši informacija:

3.1. „Nuteistųjų kolektyvo tarybos (toliau – NKT) susirinkimai vykdavo 6-ame moduliname namelyje kiekvieną pirmadienį nuo 10.00 iki 12.00 val., o nuo 2025-10-27 susirinkimai vyksta kitose patalpose. Pastebėjus pašalinių nuteistųjų lankymąsi moduliname namelyje, taip pat siekiant tinkamai organizuoti laisvės atėmimo vietų įstaigoje laikomų suimtųjų ir nuteistųjų apsaugą bei priežiūrą, užtikrinti saugumą, buvo nutarta pakeisti NKT susirinkimų vietą, perkelti ją į posėdžių salę (201 kab.) kontrolės ir praleidimo poste Nr. 3. Šis žodinis sprendimas priimtas bendrame kalėjimo viršininko ir skyrių vadovų susirinkime. Rašytinis dokumentas dėl susirinkimo vietos pakeitimo nebuvo rengiamas, informacija perduota žodžiu Resocializacijos skyriaus (toliau – RS) specialistei bei NKT veiklą kuriojančiam specialistui.

Apie tai, kad keisis susirinkimų vieta, NKT nariai kuriojančio specialisto buvo informuoti spalio 27 d. žodžiu. Kuriojantis specialistas NKT nariams išrašė kvietimus į susirinkimą, nurodydamas naują vietą.“

3.2. „Ankstesnėje susirinkimų vietoje NKT nariai dokumentų nelaikė. Popierinius dokumentus (protokolus, darbotvarkę, teisės aktus, rekomendacijas ir kt.) su savimi turi NKT pirmininkas. Kiti dokumentai laikomi kuriojančio specialisto darbo kabinete. Spalio 27 d. posėdžių salėje kompiuterio nebuvo, o lapkričio 3 d. Informacinių technologijų skyriaus (toliau – IT skyrius) specialistas jį ten atnešė.“

3.3. „NKT susirinkimai vyksta kas savaitę. [...] NKT susirinkimai vyko 2025 m. spalio 6, 13, 20, 27, lapkričio 3, 10, 17, 24, gruodžio 1, 15, 22, 29 dienomis. Atvykus Lietuvos kalėjimų tarnybos atstovams, susirinkimas skubos tvarka sušauktas gruodžio 5 dieną. Gruodžio 8 dieną susirinkimas neįvyko nesusirinkus NKT nariams ir pirmininkui.“

3.4. „Posėdžių salėje yra NKT skirtas kompiuteris. Spalio 27 d. pirmame susirinkime naujojoje vietoje kompiuterio nebuvo, tačiau lapkričio 3 d. jis jau buvo parengtas darbui, veikė riboto interneto prieiga (toliau – RIP). [...] Visuose nuteistiesiems skirtuose kompiuteriuose, įskaitant ir NKT reikmėms, nėra galimybės išsaugoti ir kaupti informacijos, tai išdėstyta pareiškėjui pateiktame Veiklos analizės ir kontrolės skyriaus 2025-10-15 rašte Nr. 2S-8180 (kopija pridedama). Jei parengiamas dokumentas, jį galima perkelti į laikmeną ir atsispausdinti RS specialisto kabinete, saugiojo spausdinimo darbo vietoje.“

3.5. Posėdžių salėje per susirinkimus minėtomis dienomis (reng. past. 2025 m. lapkričio 24 d. ir 2025 m. gruodžio 1 d.) kompiuteris neveikė, todėl nebuvo galimybės pasinaudoti RIP. Alytaus kalėjimo viršininkas ir RS viršininkas bendravo su IT skyriaus specialistais šiuo klausimu. Šiuo metu posėdžių salės RIP kompiuteris veikia.“

3.6. „A. K. ir R. M. prašymų susitikti ir / ar dalyvauti NKT posėdyje nebuvo gauta. E. K. kreipėsi su 2025-02-06 prašymu Nr. NPS-18-4356, tačiau tuo metu bausmę atliko uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje ir į susirinkimą nebuvo vedamas, apie tai informuotas žodžiu. Pasikeitus būriui (perkėlus į 20 būrį, uždaro tipo bausmės atlikimo vietą), nuteistasis pateikė

2025-04-10 prašymą Nr. NPS-18-11492, į kurį pateiktas atsakymas raštu (reg. 2025-04-30, Nr. SN-18-1254). R. D. kreipėsi su 2025-09-02 prašymu Nr. NPS-18-27405, nuteistajam žodžiu paaiškinta, kad iš uždaro tipo bausmės atlikimo vietos į susirinkimą nebus vedamas. Šis prašymas perduotas NKT, rašytinis atsakymas nepateiktas. Pareiškėjas teikė 2025-09-11 prašymą Nr. NPS-18-28582, į kurį jam pateiktas atsakymas (registruota 2025-09-29, Nr. SN-18-2988) (dokumentų kopijos pridedamos). Dėl bausmės atlikimo sąlygų (uždaro tipo) į susirinkimus nuteistieji nėra vedami, tačiau pastebėjimus, įžvalgas, problemas gali pateikti raštu. Pagal nusistovėjusią praktiką nuteistasis, norintis susitikti su NKT nariais, parašo prašymą, kontaktinis pareigūnas jį registruoja, NKT veiklą koordinuojantis specialistas pasitiksina, koku klausimu kreipiamasi, informaciją ir prašymą perduoda NKT nariams (dažniausiai pirmininkui). Jeigu tikslinga nuteistąjį kaip svečią kvieisti į NKT susirinkimą, jis yra kviečiamas ir susirinkime dalyvauja. NKT nariai taip pat sprendžia, ar kvieisti nuteistuosius į susirinkimą, nes dažnai problemos yra žinomos. Siekiant užtikrinti saugumo reikalavimus, tokie prašymai ir susitikimo tikslas derinami su Saugumo valdymo skyriaus viršininku. NKT pirmininkui sudarytos galimybės susitikti su nuteistaisiais, atliekančiais bausmę uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje ir kuriems paskirta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė.“

3.7. „RS viršininkui užėjus į patalpą, kurioje vyko NKT susirinkimas, pirmininkas pareikalavo, kad pareigūnas išeitų, dėl to kilo žodinis konfliktas (pridedama tarnybinio pranešimo kopija). Po 2025 m. gruodžio 1 d. NKT posėdžio ir minėtos konfliktinės situacijos buvo surašytas tarnybinis pranešimas (2025-12-01, Nr. RV-18-6283). Dėl pranešime pateikto siūlymo jokie sprendimai nebuvo priimti. Nuo 2025 m. gruodžio 1 d. pareiškėjui drausminių nuobaudų nebuvo paskirta, pasekmių nekilo.“

3.6. Alytaus kalėjimo Resocializacijos skyriaus viršininko 2025 m. gruodžio 1 d. tarnybinio pranešime Nr. RV-18-6283 rašoma:

„Pranešu, kad 2025 m. gruodžio 1 d. apie 10.45 val. užėjau į Kontrolės praleidimo poste Nr. 3 esantį kabinetą Nr. 201, kuriame tuo metu vyko Nuteistųjų kolektyvo tarybos (toliau – NKT) susirinkimas. Norėjau pasidomėti NKT narių darbo organizavimo klausimais ir atsakyti į aktualius klausimus. Priminiau, kad NKT susirinkimai turi būti protokoluojami. Protokole nurodomi svarstyti klausimai ir priimami sprendimai. Po tokio mano pasisakymo NKT pirmininkas [...] pradėjo elgtis nepagarbiai ir mane tildyti. Taip pat pareiškė, kad manęs niekas į NKT posėdį nekviestų ir pareikalavo iš jo išeiti. Nuteistajam [...] papildomai paaiškinau, kad į susirinkimą atėjau tik dėl kelių man aktualių klausimų, tačiau jis toliau mane pertraukinėjo ir dar kartą priminė, kad manęs niekas nekviestų.“

4. Seimo kontrolierė gavo LKT 2026 m. vasario 2 d. raštą Nr. 1S-718. Rašte ir jo prieduose pateikta ši informacija:

4.1. „Nuteistųjų kolektyvo tarybos (toliau – NKT) narys T. V. bausmę atlieka uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje ir nuo 2025 m. rugsėjo mėn. NKT posėdžiuose kontaktiniu būdu nedalyvauja. Alytaus kalėjimo viršininko 2025-12-10 sprendimu Nr. NĮ-18-1941 „Dėl Nuteistųjų kolektyvo tarybos pakeitimo“ atnaujinta NKT sudėtis – T. V. patvirtintas kaip NKT narys-sekretorius. Šio sprendimo 2 punkte nurodyta, kad nuteistieji, atliekantys bausmę izoliavimo patalpose, į gyvus NKT posėdžius neišleidžiami. Siekiant sudaryti sąlygas NKT narių

bendravimui ir bendradarbiavimui, NKT pirmininkui leista bendrauti su NKT nariais, atliekančiais bausmę uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje.“

4.2. „NKT narys G. K. 2025-09-08 dalyvavo NKT posėdyje (protokolo kopija pridedama). Nuo 2025 m. spalio 17 d. nuteistasis atlieka bausmę uždaro tipo bausmės atlikimo vietoje, todėl į NKT susirinkimus nėra vedamas. Pastebėjimus, įžvalgas, problemas gali pateikti raštu. Su juo susitikti gali NKT pirmininkas. Nurodome, kad buvo priimtas šio rašto 5.1–5.2 papunkčiuose nurodytas Alytaus kalėjimo viršininko sprendimas (reng. past. Alytaus kalėjimo viršininko 2025 m. gruodžio 10 d. sprendimas Nr. NĮ-18-1941) dėl nuteistųjų, įskaitant ir nuteistąjį G. K., atliekančių bausmę izoliavimo patalpose, ribojimo lankytis gyvai vykstančiuose NKT posėdžiuose. Papildomi sprendimai konkrečiai tik dėl nuteistojo G. K. šiuo klausimu nebuvo priimti.“

TYRIMUI REIKŠMINGOS TEISĖS AKTŲ NUOSTATOS

1. Tarptautiniai teisės aktai:

1.1. *Europos Tarybos Ministrų Komiteto Rekomendacijos Rec(2006)2 valstybėms narėms „Dėl Europos kalėjimų taisyklių“ 50 punktas:* „Atsižvelgiant į tinkamos tvarkos, apsaugos ir saugumo reikalavimus, kaliniams turi būti leidžiama dalyvauti aptariant bendrus įkalinimo reikalus ir turi būti skatinama diskutuoti apie šiuos reikalus su kalėjimo administracija.“

2. Nacionalinės teisės aktai:

2.1. *Seimo kontrolierių įstatymo:*

2 straipsnio „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ 1 dalis: „Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai“.

22 straipsnio „Seimo kontrolieriaus sprendimai“ 3 dalis: „Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

2.2. *Bausmių vykdymo kodekso:*

48 straipsnis „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų teisė steigti kolektyvo tarybas“: „1. Nuteistieji turi teisę bausmės atlikimo vietose steigti nuteistųjų kolektyvo tarybas, kurių paskirtis – patarti laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriui klausimais, susijusiais su nuteistųjų resocializacija, integracija į visuomenę, užimtumu, sveikatos priežiūra ir priklausomybės ligų gydymu, kalinimo sąlygų gerinimu, buities poreikių užtikrinimu, organizacijos kultūra bei teisiniu reglamentavimu. 2. Nuteistųjų kolektyvo tarybų sudarymo tvarką nustato teisingumo ministras. 3. Nuteistųjų kolektyvo tarybų veiklai vykdyti laisvės atėmimo vietų įstaiga suteikia patalpas, sudaro galimybes nuteistųjų kolektyvų tarybų nariams organizuoti susirinkimus ir bendrauti su nuteistaisiais bei aprūpina jų veiklai vykdyti būtinomis priemonėmis. 4. Nuteistųjų kolektyvų tarybų nariai, vykdydami veiklą, privalo užtikrinti konfidencialumo principo įgyvendinimą ir neatskleisti nuteistųjų asmens ir su bausmės vykdymu susijusių duomenų kitiems asmenims be išankstinio nuteistojo sutikimo. 5. Nuteistųjų kolektyvų tarybų nariai turi teisę: 1) priimti prašymus, skundus ir pasiūlymus iš kitų nuteistųjų; 2) gauti ir rinkti informaciją apie nuteistųjų užimtumo, kalinimo ir buities sąlygas, bendrąjį ugdymą ir profesinį mokymą, maitinimą, sveikatos priežiūros paslaugas; 3) teikti siūlymus dėl nuteistųjų resocializacijos, integracijos į visuomenę, užimtumo, sveikatos priežiūros ir priklausomybės ligų gydymo organizavimo, kalinimo sąlygų gerinimo, buities poreikių užtikrinimo bei teisinio

reglamentavimo tobulinimo; 4) pakviesti kitus nuteistuosius į nuteistųjų kolektyvų tarybų posėdžius. 5. Draudžiama persekioti nuteistųjų kolektyvų tarybų narius dėl jų veiklos nuteistųjų kolektyvo tarybose. 6. Nuteistųjų kolektyvų tarybų veikla turi neprieštarauti nuteistųjų resocializacijos, integracijos į visuomenę, užimtumo, tinkamų bausmės atlikimo sąlygų užtikrinimo ir saugumo interesams.“

76 straipsnis „Prevencijos priemonės, taikomos saugumui laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietoje užtikrinti, taip pat ypatingosiomis situacijomis“: „1. Siekiant užkirsti kelią nusikalstamoms veikoms ir apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves, laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus nutarimu gali būti iki trijų mėnesių taikomos šios prevencijos priemonės: [...]; 5) nuteistojo kontaktų su kitais nuteistaisiais ribojimas bausmės atlikimo vietoje; [...]. 3. Laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus nutarime turi būti nurodytos taikomos prevencijos priemonės, jų taikymo motyvai ir trukmė, kitos aplinkybės, dėl kurių būtina taikyti šias prevencijos priemones. Apribojant nuteistajam pasimatymų suteikimą, skambinimą ir (ar) laiškų išsiuntimą (įteikimą), taip pat turi būti nurodomi asmenys ar jų grupė, su kuriais nuteistajam leidžiama pasimatyti, kuriems leidžiama paskambinti ir (ar) siųsti bei iš jų gauti laiškus, o apribojant kontaktus su kitais nuteistaisiais bausmės atlikimo vietoje, – kiti nuteistieji ar jų grupė, su kuriais bet kokios formos nuteistojo, kuriam taikomas šis ribojimas, kontaktai bausmės atlikimo vietoje yra negalimi.“

100 straipsnis „Bausmių vykdymo sistemos pareigūnų ir antstolių veiksmų ir jų priimtų sprendimų apskundimo tvarka“: „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto ir laisvės atėmimo bausmės vykdančių įstaigų pareigūnų veiksmai ir jų priimti sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios įstaigos direktoriui. Bausmę vykdančios įstaigos direktorius šį skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o kai dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo pabaigos dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą bausmę vykdančios įstaigos direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo dienos gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.“

2.3. Viešojo administravimo įstatymo:

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“: „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.“

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“ 4 dalis: „Viešojo administravimo

subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos.“

11 straipsnis „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“: „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

2.4. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875:

30 punktas: „Prašymai ir skundai, išskyrus Taisyklių 18 punkte nurodytus prašymus ar skundus, tvarkomi ir apskaitomi atitinkamame institucijos dokumentų registre, laikantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro priimtų teisės aktų, reglamentuojančių dokumentų valdymą, reikalavimų.“

32 punktas: „Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus.“

42 punktas: „Į prašymą ar skundą paprastai atsakoma tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas ar skundas. Jeigu asmens prašyme ar skunde buvo nurodytas būdas, kuriuo asmuo pageidauja gauti atsakymą, atsakoma nurodytu būdu. Jeigu asmuo, pateikdamas prašymą ar skundą vietoje (institucijoje), aiškiai žodžiu nurodo pageidaujamą atsakymo gavimo būdą, asmenį aptarnaujantis institucijos darbuotojas tą informaciją užfiksuoja ir asmeniui yra atsakoma jo pageidautu būdu.“

45 punktas: „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: [...]; 45.4. į prašymą, nenurodant Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma.“

47 punktas: „Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

2.5. Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444:

38 punktas: „Darbuotojų ir šioje įstaigoje laikomų suimtųjų ir nuteistųjų bendravimas turi būti grindžiamas abipuse pagarba, sąžiningumo ir žmogiškumo principais bei pozityvių tarpusavio santykių kūrimu ir puoselėjimu.“

2.6. Nuteistųjų kolektyvo tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus 2023 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. V-502:

1 punktas: „Nuteistųjų kolektyvo tarybų nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato nuteistųjų kolektyvo tarybų darbo organizavimo tvarką, veiklos gaires.“

4 punktas: „Pagrindinės nuteistųjų kolektyvo tarybų veiklos kryptys yra šios: 4.1. nuteistųjų resocializacija, integracija į visuomenę, užimtumo organizavimas, sveikatos

priežiūros ir priklausomybės ligų gydymo paslaugų teikimas, kalinimo sąlygų gerinimas, buitės poreikių užtikrinimas, organizacijos kultūros puoselėjimas bei teisinio reglamentavimo tobulinimas; 4.2. nuteistųjų visuomeniškumo ir iniciatyvumo skatinimas; 4.3. nuteistųjų teisinės sąmonės vystymosi skatinimas; 4.4. nuteistųjų kriminalinės subkultūros mažinimas; 4.5. nuteistųjų užimtumo prasminga jų ir visuomenės interesus atitinkančia veikla skatinimas; 4.6. konstruktyvaus nuteistųjų ir laisvės atėmimo vietų įstaigos administracijos bendradarbiavimo skatinimas; 4.7. valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, organizacijų, asociacijų, religinių bendruomenių ir bendrijų, kitų juridinių asmenų ar jų padalinių ir savanorių įtraukimo į laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų resocializacijos procesą didinimas.“

5 punktas: „Pagrindinės nuteistųjų kolektyvo tarybų veiklos formos: 5.1. nuteistųjų kolektyvo tarybos savo veikla turi reikšmingai prisidėti prie nuteistųjų resocializacijos vykdymo ir skatinti konstruktyvų bausmę atliekančių nuteistųjų ir laisvės atėmimo vietų įstaigos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), dialogą; 5.2. veiklą vykdyti taip, jog įgalintų nuteistuosius išsakyti savo nuomonę ir teikti siūlymus, paskatintų juos aktyviau dalyvauti socialiniame ir visuomeniniame bausmės atlikimo vietos gyvenime; 5.3. nuteistųjų kolektyvo tarybų posėdžių metu paprastai svarstomi kolektyviniai tam tikrai nuteistųjų grupei aktualūs klausimai; 5.4. tiek nuteistųjų kolektyvo tarybos, tiek laisvės atėmimo vietų įstaigos darbuotojai turi siekti sklandžios tarpusavio komunikacijos; 5.5 nuteistųjų kolektyvo tarybos turi pateikti posėdžių protokolus su priimtais sprendimais ir suformuluotais siūlymais Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau – LKT) kalėjimo, kuriame veikia nuteistųjų kolektyvo taryba, viršininkui, o pastarasis per 20 darbo dienų nuo protokolo gavimo dienos turi užtikrinti grįžtamąjį ryšį dėl nuteistųjų kolektyvo tarybos siūlymų įgyvendinimo.“

6 punktas: „Be Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 48 straipsnyje įtvirtintų nuteistųjų kolektyvo tarybų teisių, jos turi teisę, suderinusios su LKT kalėjimo viršininku ar kitu LKT direktoriaus įgaliotu pareigūnu, kviesti į nuteistųjų kolektyvo tarybos posėdžius laisvės atėmimo vietų įstaigos darbuotojus, taip pat bausmės atlikimo vietoje į nuteistųjų resocializacijos vykdymą įtrauktų kitų įstaigų bei organizacijų atstovus ir patikimus savanorius.“

7 punktas: „Nuteistųjų kolektyvo tarybos posėdžiai vyksta LKT kalėjimo viršininko suteiktose patalpose.“

8 punktas: „LKT kalėjimo viršininko sprendimu skiriamas darbuotojas, kuriojantis nuteistųjų kolektyvo tarybos veiklą.“

11 punktas: „Nuteistųjų kolektyvo tarybos posėdžiai paprastai vyksta ne rečiau kaip kartą per mėnesį, o jos pirmininko sprendimu šie posėdžiai gali vykti ir dažniau, atsižvelgiant į iškilusių klausimų kiekį ir aktualumą.“

12 punktas: „Nuteistųjų kolektyvo tarybos posėdžiuose turi dalyvauti visi jos nariai. Jei tokiame posėdyje kuris nors narys negali dalyvauti, nuteistųjų kolektyvo taryba gali posėdžiauti, kai posėdyje dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių, tarp jų – pirmininkas ar pirmininko pavaduotojas.“

18 punktas: „LKT kalėjimo viršininkas padeda organizuoti nuteistųjų kolektyvo tarybos veiklą ir teikia kitą reikalingą pagalbą.“